

Інна Афанас'єва к. е. н., доцент

(доцент кафедри «Облік та аудит», Національний авіаційний університет)

ORCID ID: 0000-0002-6518-3237

Олександр Розмислов к. е. н., доцент

(доцент кафедри «Облік і оподаткування», Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля)

ORCID ID: 0000-0003-1307-9662

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Розглянуто сутнісні характеристики управлінського обліку, орієнтованого на стратегічне управління підприємством. Охарактеризовано сучасні напрями розвитку системи управління, збалансованість якої здійснюється в екологічно-економічному та соціально-економічному напрямках. На підставі сутнісних характеристик обґрунтовано залежність управлінського обліку від функцій та завдань системи управління. Охарактеризовані передумови та напрями модифікації парадигми управління та набуття управлінським обліком стратегічного характеру. Охарактеризовано напрями реалізації стратегії сталого розвитку у контексті відображення процесів та результатів з точки зору їх впливу на показники діяльності підприємства. Обґрунтовано залежність управлінського обліку від системи управління та відповідність його функціональних завдань потребам стратегічного управління. Розглянуто зміст та складові концепцій управлінського обліку, які дозволяють інтегрувати управлінський облік у систему стратегічного управління. Розкрито напрями модифікації завдань управлінського обліку обумовлені зміною інформаційних потреб системи управління. Згруповано основні завдання забезпечення облікової інформації екологічно-соціального характеру та виділено наслідки прийняття управлінських рішень. Проаналізовано основні групи інструментарію стратегічного управлінського обліку, комплексне використання яких дозволяє виконувати завдання будь-якої складності та забезпечити інформацією усі напрями управління. завдань облікової інформації екологічно-соціального характеру та наслідки прийняття управлінських рішень. Запропоновано етапи процесу прийняття управлінських рішень у системі управління на основі концепцій сталого розвитку. Доведено, що в сучасних умовах застосування принципів сталого розвитку трансформація управлінського обліку відбувається у стратегічному напрямі інноваційного та інтелектуального управління.

Ключові слова: сталий розвиток, стратегічний управлінський облік, екологічно-економічний напрям, соціально-економічний напрям, збалансована економіка, інструментарій управлінського обліку, процес прийняття управлінських рішень.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси, які відбуваються в Україні на шляху досягнення сталого розвитку, пов'язані з глобалізацією та інтеграцією світових процесів, екологічним та соціальним векторами розвитку економіки. Зростаючі потреби системи управління у релевантній інформації, своєчасне її реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі розширили функціональні завдання управлінського обліку через синергетичне поєднання економічної, соціальної та екологічної складових. Зміни парадигми управління у стратегічному напрямі призвела до трансформації облікового забезпечення

© Афанас'єва І.І., Розмислов О.М., 2020

стратегічного управління та завдань, які стоять перед управлінським обліком за умов розвитку у напрямі збалансованої економіки.

У цьому зв'язку виникає необхідність визначити сучасні напрями розвитку управлінського обліку, сформулювати коло завдань, поставлених перед стратегічним управлінським обліком, у пошуку нових підходів до удосконалення інструментарію облікового забезпечення управління з позиції реалізації концепції сталого розвитку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам та перспективам розвитку управлінського обліку як системи обліково-аналітичного забезпечення процесу управління приділялося та приділяється багато уваги науковцями у всьому світі. Генезис управлінського обліку пов'язує із розвитком цивілізації, науково-технічним прогресом, потребами системи управління. Одночасно розвиток обліку дав поштовх для впровадження сучасних інноваційних методичних прийомів, які дозволяють вирішити завдання тактичного та стратегічного характеру. В монографіях та статтях науковці більш детально розглядають еволюцію управлінського обліку, виділивши серед основних наступні етапи: калькуляційний облік, виробничий облік з елементами управлінського, управлінський облік як окрема галузь з власною парадигмою, стратегічний облік [1]-[5]. Така трансформація призвела до модифікації завдань інформаційного забезпечення процесу управління за умов стратегії збалансованої економіки.

Суттєвий внесок у дослідження теоретико-методичних питань управлінського обліку, інформаційного забезпечення системи управління, проблемних питань екологічно-соціальних напрямів трансформації облікової системи зробили такі вчені, як М.І. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, Д.О. Грицишен, С.Ф. Голов, І.В. Жиглей, І.В. Замула, О.В. Карпенко, Л.М. Кіндрацька, Р.О. Костирко, Н.М. Малюга, О.А. Лаговська, С.О. Левицька, Т.Ю. Шевців. Відзначаючи значні доробки вчених-економістів у дослідженні питань сучасного стану та трансформації управлінського обліку слід зазначити, що методологічні питання стратегічного обліку, який повністю відповідав би потребам збалансованої економіки сталого розвитку, потребують подальшого дослідження.

Т.Ю. Шевців визначає, що існуючі види обліку не повністю забезпечують систему управління релевантною інформацією, структурованим відображенням даних, системою взаємопов'язаних показників, інтегрованим узагальненням діяльності, фактичною та аналітичною інформацією щодо соціальних і екологічних завдань підприємств [6]. Основна мета управлінського обліку як складової бухгалтерського обліку полягає у забезпеченні менеджерів різних рівнів релевантною інформацією для прийняття управлінських рішень. Щодо завдань облікової інформації, то науковці характеризують їх як складне теоретико-методологічне питання. Обґрунтуванням цієї тези вважають використання облікової інформації не лише на рівні окремого господарюючого суб'єкта, але й на національному та глобальному рівнях [7, с. 284]. Тому процес прийняття управлінських рішень щодо здійснення певних господарських процесів має відповідні наслідки, які відносяться не тільки до економічної діяльності, але й впливають на навколишнє середовище та соціальну сферу діяльності господарюючого суб'єкта.

Метою статті є наукове обґрунтування напрямів трансформації управлінського обліку в системі стратегічного управління та концепції збалансованої економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах управлінський облік є одним з найефективніших способів забезпечення системи управління підприємством інформацією, яка має відповідати загально визнаним вимогам, які постійно видозмінюються та доповнюються. Формування моделі управлінського обліку визначають дві його особливості – орієнтація на користувача інформації та оперативність надання даних [5].

На наш погляд найбільш змістовне визначення управлінського обліку сформульоване Ч.Т. Хорнгреном та Д. Фостером, які розглядають управлінський облік як ідентифікацію, вимір, збір, систематизацію, аналіз, інтерпретацію і передачу інформації, необхідної для управління будь-якими об'єктами [8]. Куцик П.О., Бачинський В.І., Полянська О.А. підкреслюють можливості управлінського обліку щодо комплексного вирішення проблем та допомоги

системі управління підприємством. Автори монографії визначають, що управлінський облік «є зорієнтованим не тільки на досягнення оперативних поточних завдань..., але й на стратегічні завдання, такі як виживання підприємства, його екологічний нейтралітет, збереження робочих місць» [3].

Аналіз точок зору дослідників щодо розуміння сутності управлінського обліку дозволяє сформулювати думку про його залежність від функцій та завдань системи управління, оскільки саме управлінський облік пов'язує обліковий процес з процесом управління [2], [9].

Зміщення акцентів з інформаційного забезпечення оперативного управління на стратегічне управління, відмінності між сферами функціонування та врахування сучасних ризиків, сприяло трансформації не тільки користувачів інформації, але і їх потреб, які відображаються у формах і змісті стратегічного напрямку розвитку облікової системи.

Стратегія сталого розвитку базується на об'єднанні трьох складових: економічної, екологічної та соціальної. Економічний підхід полягає у оптимальному співвідношенні максимального сукупного доходу, збереженні капіталу за умов обмеженості ресурсів. Ця концепція передбачає використання екологічних матеріало-зберігаючих та енергетичних технологій, мінімізацію відходів та їх утилізацію за встановленими стандартами, виробництво екологічно якісної продукції. Соціальна складова стратегії сталого розвитку орієнтована на ідею соціальної справедливості та корпоративного громадянства, збереження стабільності соціально-культурних аспектів і організацію соціально відповідального бізнесу. Стратегічні вектори сталого розвитку призвели до появи екологічного та соціального обліку. С.О. Левицька характеризує соціальний облік як відображення фактів господарської діяльності в рамках економічних та організаційних заходів використання, збереження, розвитку трудових ресурсів підприємства з урахуванням екологічно-економічного забезпечення їх реалізації [10], [11].

У наукових публікаціях відзначаються два підходи до проектування цих напрямів сталого розвитку на облікову систему. Перший полягає у відокремленні соціального та екологічного вектору від економічного. Другий міститься у відображенні процесів та результатів з точки зору суб'єкта господарювання та їх впливу на економічні показники та зв'язки з внутрішнім і зовнішнім середовищем. Тому вважаємо обґрунтовано розглядати у якості стратегічних напрямів розвитку обліку екологічно-економічний та соціально-економічний вектори модифікації методології управлінського обліку.

За тривалий час становлення управлінського обліку Міжнародною федерацією бухгалтерів вже сформульовано концепції управлінського обліку, серед яких можна виділити основні, які у тому числі забезпечують потреби сталого розвитку (рис. 1). Саме ці концепції становлять підґрунтя для визначення сутності управлінського обліку і використовуються вченими для удосконалення його методичних прийомів управлінського обліку, дозволяють інтегрувати управлінський облік в систему стратегічного управління.

Сучасний управлінський облік має відповідати потребам стратегічного управління, функціонально змінюватися відповідно до загальної стратегії розвитку економіки на мікро- та макро рівнях.

Тривалий час основні функціональні завдання управлінського обліку були пов'язані з оцінкою різних альтернативних варіантів управлінських рішень щодо обґрунтування витрат, використанні заздалегідь підготовлених бюджетів та контролі відхилень від показників бюджетів. Враховуючи появу стратегічної управлінської парадигми, тобто базових положень системи управління, вчені наголошували на її модифікації як підсистеми стратегічного управління, яка дозволяє теоретико-методичними напрямками зорієнтувати систему бухгалтерського обліку у стратегічному напрямі. Так С.Ф. Голов досліджено сучасний стан та напрями подальшого розвитку бухгалтерського обліку в Україні в контексті міжнародних тенденцій гармонізації фінансової звітності та сучасних потреб управління бізнесом [1, с. 375].

Завдання економіко-екологічного напрямку ґрунтуються на функціональному аспекті екологічного обліку, який полягає в оцінці впливів діяльності підприємства на екосистему, порівняння їх із стандартами. Оптимальні управлінські рішення економіко-екологічного

напряму базуються на адекватному врахуванні екологічної складової діяльності підприємства, визначенні ризиків та реалізації екологічно свідомого управління підприємством. Впровадження у практичну діяльність підприємств принципів соціальної відповідальності, основними з яких є підзвітність та прозорість, обумовлює необхідність стимулювання та здійснення оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності як основи сталого розвитку [12].

Рис. 1. Концепції управлінського обліку

Джерело: складено авторами за [2], [3], [5]

Соціально відповідальна діяльність або корпоративна соціальна відповідальність бізнесу визначені у багатьох документах та стандартах Європейського Союзу. Так у Зеленій книзі соціального підприємництва вона характеризується як процес інтеграції соціального та екологічного аспектів у діяльності підприємства та їх взаємодії з зацікавленими сторонами на добровільній основі [13]. Зокрема, зелена книга виокремлює шість проблемних областей, за якими потребують розробки та впровадження заходів щодо подолання викликів сучасності. Ключовим питанням стала необхідність розробки загальної Європейської стратегії в галузі енергетики та принципів, на яких має опиратися дана стратегія. Соціальна складова облікового процесу не являється новим вектором розвитку управлінського обліку. О.П. Карпенко відмічає найбільшу співзвучність із сучасним управлінським облік «школу людських стосунків», прихильники якої розглядали доходи та витрати у взаємозв'язку з конкретними особистостями [2].

Модифікація завдань управлінського обліку характеризується зміною інформаційних потреб системи управління, додаванням до кола традиційних завдань забезпечення екологічно-соціальної економіки. Спектр таких завдань змінюється та розширюється відповідно до запитів системи управління та характеру управлінських рішень (рис. 2). Прийняття зважених управлінських рішень позитивно впливає на конкурентні позиції підприємства, стан довкілля та якість життя суспільства.

Практична реалізація процедур управлінського обліку залежить від набору обраного інструментарію та методичних прийомів, які мають забезпечити систему управління якісною інформацією [14]. Особливістю методології управлінського обліку на парадигмі сталого

розвитку є використання специфічних методів та інструментарію, які залежать від завдань управління за видами діяльності та інформаційного забезпечення [16]. А.А. Таран, Р.М. Циган виділяють наступні групи інструментарію управлінського обліку: інформаційно-звітні інструменти, матрично-аналітичні, тактично-оперативні, стратегічно-прогнозні [16]. Зазначені групи включають різні за складністю інструменти, більшість з яких широко використовуються спорідненими науками. Застосування складних методів та прийомів вимагає налагодження в системі управлінського обліку високотехнологічних інформаційних підсистем, які дозволяють оперативно виконувати завдання за потреби прийняття управлінських рішень. У системі управлінського обліку стрімко розвивалися і методи калькулювання. Етап впровадження операційно-орієнтованого калькулювання собівартості (АВС) призвів до появи операційно-орієнтованого управління (АМВ), яке зосереджено не на центрах відповідальності, а на операціях, пов'язаних з рухом ресурсів та на співставленні витрат та вигід від їх понесення [16, с. 138].

Рис. 2. Характеристика завдань облікової інформації екологічно-соціального характеру та наслідки прийняття управлінських рішень

Джерело: [7], [9]

Зауважимо, що важливим традиційним інструментом управлінського обліку є бюджетування, яке впроваджено у практику не тільки великих виробничих підприємств, але й у банківську систему. Бюджетне планування у поєднанні з будь-якою системою інструментарію надає можливість виконувати завдання оперативного, тактичного і стратегічного характеру, забезпечує звітування та контроль основних показників діяльності. Поєднання зазначених інструментів в єдину інформаційну модель забезпечення якості прийняття управлінських рішень сприяє синергетичному ефекту від їх взаємодії, підвищуючи можливості вирішення завдань та досягнення цілей [17], [18].

Зважаючи на те, що сучасний управлінський облік має стратегічний характер, він повинен бути здатним вирішувати завдання поточного та оперативного характеру, методологічні особливості яких вже уточнено та практично застосовано. На підставі вище приведеного

виділено основні етапи здійснення процедури виконання завдань соціально-економічного та екологічно-економічного напрямів для прийняття управлінських рішень (рис. 3).

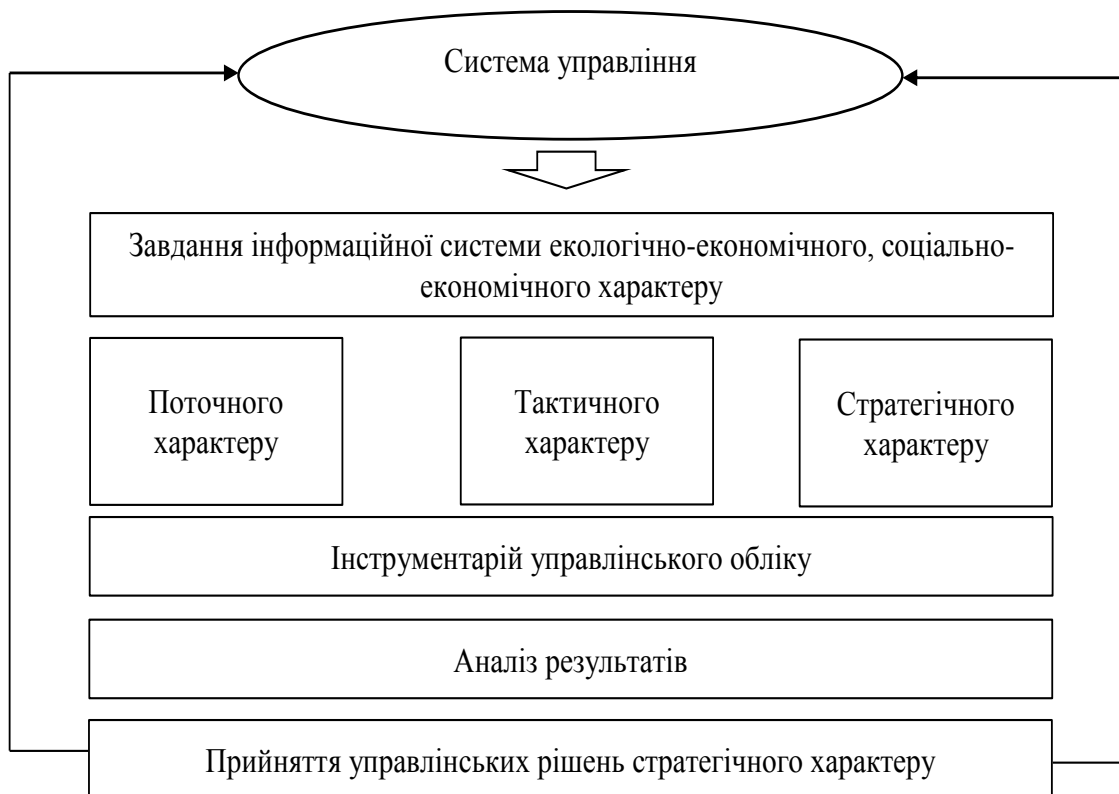

Рис. 3. Модель процесу прийняття управлінських рішень у системі управління на основі концепції сталого розвитку

Джерело: складено авторами

Управління будь-яким процесом передбачає виділення поточних, тактичних та стратегічних завдань та формулювання інформаційного забезпечення цього процесу. Завдання тактики управління полягають у виборі найбільш оптимальних рішень та найбільш ефективних у певних умовах методів та прийомів. Прийняття поточних управлінських рішень забезпечують дані оперативного та поточного управлінського обліку, який організовано за центрами виникнення витрат та центрами відповідальності за різними об'єктами (доходами, витратами, грошовими потоками, прибутками тощо). Для прийняття стратегічних управлінських рішень необхідно використовувати більший масив інформації, який системі управління надає застосування сучасного інструментарію управлінського обліку. Стратегічний підхід дозволяє зосередити зусилля на ефективних варіантах рішення, відокремлюючи непотрібні альтернативи. Тому в сучасних умовах застосування принципів сталого розвитку трансформація управлінського обліку відбувається у стратегічному напрямі інноваційного та інтелектуального управління.

Висновки та пропозиції. Сучасною адекватною вимогам сталого розвитку системою інформаційного забезпечення процесу управління та прийняття управлінських рішень є управлінський облік, який інтегрується із системою управління та змінюється відповідно до її інформаційних потреб та викликів сучасності. У дослідженні визначено напрями трансформації управлінського обліку, адаптації концепцій обліку до принципів збалансованої економіки, модифікації та доповнення його завдань екологічно-економічними і соціально-економічними напрямками, визначено вплив цих процесів на показники діяльності

підприємства. Прийняття зважених управлінських рішень щодо заходів соціально-екологічного характеру, формування інформації та її аналіз в системі управлінського обліку позитивно впливають на конкурентні позиції підприємства, стан довкілля та якість життя суспільства. Методичні аспекти реалізації завдань управлінського обліку ґрунтуються на відборі відповідного інструментарію, який забезпечує систему управління якісною інформацією. Сучасні інформаційні системи дозволяють використовувати комбінації інструментів залежно від поставлених системою управління завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. К.: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
2. Карпенко О.В. Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання: монографія. Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2005. 341 с.
3. Куцик П.О., Бачинський В.І., Полянська О.А. Управлінський облік операційної діяльності підприємств оптової торгівлі: монографія / заг. ред. проф. П.О. Куцика. Львів: Видавництво «Растр-7», 2015. 312 с. URL: [http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/K4_\(дата звернення 10.11.2020р.\)](http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/K4_(дата звернення 10.11.2020р.)).
4. Нападівська Л.В. Управлінський облік: значення та застосування у практичній діяльності вітчизняних підприємств в умовах ринкових відносин. *Бухгалтерський облік і аудит*. № 8–9. 2009. С. 78–93.
5. Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 468 с.
6. Шевців Л.Ю. Трансформація управлінського обліку в умовах сталого розвитку: обліково-інформаційний аспект. URL: <http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/Upravlins-kyu-oblik-IRS-1.docx> (дата звернення 05.11.2020 р.).
7. Грицишин Д.О. Трансформація завдань бухгалтерського обліку як основа розвитку його теоретико-методологічної конструкції. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/11-2015/62.pdf> (дата звернення 10.11.2020р.).
8. Хорнгрен Ч.Т. Управленческий учет: [науч. издание] / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер, Ш.Датар; пер. с англ. 10-е изд. СПб.: Питер, 2005. 1008 с.
9. Костирко Р.О., Зайцева Л.О., Міклашевська Є. Пріоритети методологічних засад управлінського обліку в забезпеченні сталого розвитку підприємств. URL: <http://fkd.org.ua/article/download/206592/207491> (дата звернення 05.11.2020р.).
10. Левицька С.О. Управлінський облік: теорія та практика впровадження в умовах сталого національного розвитку. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/prvse_2013_19_4_7.pdf (дата звернення 03.12.2020р.).
11. Левицька С.О. Соціальний облік: методичний підхід та організаційне забезпечення. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_36 (дата звернення 28.11.2020р.).
12. О.В. Будько. Облік соціальної відповідальної діяльності як інформаційна основа управління сталим розвитком підприємства. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/9.pdf (дата звернення 28.11.2020р.).
13. Зелена книга Європейського Союзу URL: http://www.rspnener-gy.ru/main_static.asp?art_id=1552/ (дата звернення 28.11.2020р.).
14. Булгакова С.В. Структуризація процедур та інструментів управлінського обліку. *Вісник ВГУ*, 2006. № 1. С. 169–173.
15. Шкворак А.М., Гадзевич О.І., Слєпченко К.О. Модель управлінського обліку як інструмент процесу прийняття рішень на авіаційному підприємстві. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/204.pdf> (дата звернення 05.11.2020 р.).
16. Таран А.А. Пошук ефективних інструментів управлінського обліку для сільськогосподарських підприємств. URL: http://grani3.kznscience.ru/data/documents/5_Taran (дата звернення 17.12.2020 р.).
17. І. Садовська. Теорія калькуляції: операційно-орієнтовний метод. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/12001/1/%D0%A1%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf> (дата звернення 11.11.2020 р.).
18. Ж.В. Павловська, А.С. Полянська. Зміна парадигми стратегічного управління на підприємстві в умовах сучасного розвитку. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/26244/1/16-109-116.pdf> (дата звернення 07.12.2020 р.).

REFERENCES

1. Holov S.F. (2007), “Accounting in Ukraine: analysis of the state and prospects of development”: monohrafiia, Kyiv, Ukraine.
2. Karpenko O.V. (2005), *Upravlins'kyj oblik: orhanizatsiia, metodolohiia, metodyka vykladannia* “Management accounting: organization, methodology, teaching methods”, monohrafiia. Poltava, Ukraine/

3. Kutsyk P.O., Bachyns'kyj V.I., Polians'ka O.A. (2015), Upravlins'kyj oblik operatsijnoi diial'nosti pidprijemstv optovoi torhivli "Management accounting of operational activity of wholesale trade enterprises": monohrafiia, L'viv, Ukraine, 312 p, available at: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/_Buh_Obliku/_Kucik/Docs/K4 (Accessed 07 november 2020).
4. Napadovs'ka L.V. (2009), Management accounting: the importance and application in practice of domestic enterprises in market relations, *Bukhhalters'kyj oblik i audyt.* vol. 8-9, pp. 78–93.
5. Fomina O.V. (2016), Management accounting in trade : monohrafiia, Kyiv, Ukraine/
6. Shevtsiv L.Yu. Transformation of management accounting in the conditions of sustainable development: accounting and information aspect, available at: <http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/Upravlins-kyy-oblik-IRS-1.docx> (Accessed 23 november 2020).
7. Hrytsyshyn D.O. Transformation of accounting tasks as a basis for the development of its theoretical and methodological structure, available at: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/11-2015/62.pdf> (Accessed 10.11.2020r.).
8. Khornhren Ch.T. (2005), Management accounting : [nauch. yzdanye] / Ch.T. Khornhren, Dzh. Foster, Sh.Datar; per. s anhl. 10rd ed. SPb, Russia, 1008 s.
9. Kostyrko R.O., Zajtseva L.O., Miklashevskya Ye. Priorities of methodological bases of management accounting in ensuring sustainable development of enterprises, available at: <http://fkd.org.ua/article/download/206592/207491> ((Accessed 05.11.2020).
10. Levytska S.O. "Management accounting: theory and practice of implementation in terms of sustainable national development", available at: file:///C:/Users/User/Downloads/prvse_2013_19_4_7.pdf (Accessed 11 november 2020).
11. Levytska S.O. "Social accounting: methodical approach and organizational support", available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_36 (Accessed 09 november 2020).
12. Budko O.V. (2020), "Accounting for socially responsible activities as an information basis for managing the sustainable development of the enterprise], available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/9.pdf (Accessed 07 november 2020).
13. Zelena knyha Yevropejskoho Soiuzu Green Paper of the European Union, available at: http://www.rspenergy.ru/main-static.asp?art_id=1552/ (Accessed 05 december 2020).
14. Bulhakova S.V. (2006), Structuring procedures and tools for management accounting. *Visnyk VHU.*, vol. 1, pp. 169–173.
15. Shkvorak A.M., Hadzevych O.I., Sliapchenko K.O. Model of management accounting as a tool of the decision-making process at the aviation enterprise, available at: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/204.pdf> (Accessed 07 november 2020).
16. Taran A.A. Search for effective management accounting tools for agricultural enterprises, available at: http://grani3.kznscience.ru/data/documents/5_Taran (Accessed 19 november 2020).
17. Sadovs'ka I. Calculation theory: operation-oriented method", available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/12001/1/%D0%A1%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf> (Accessed 27 november 2020).
18. Zh.V. Pavlovs'ka, A.S. Polians'ka. Paradigm change of strategic management at the enterprise in the conditions of modern development, available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/26244/1/16-109-116.pdf> (Accessed 07 november 2020).

Інна Афанасьєва к. э. н., доцент
(доцент кафедры «Учет и аудит», Национальный авиационный университет)

Александр Розмыслов к. э. н., доцент
(доцент кафедры «Учет и налогообложение», Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля)

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА

Рассмотрены сущностные характеристики управленческого учета, ориентированного на стратегическое управление предприятием. Охарактеризованы современные направления развития системы управления, сбалансированность которой осуществляется в эколого-экономическом и социально-экономическом направлениях. На основании сущностных характеристик обоснована зависимость управленческого учета от функций и задач системы управления. Охарактеризованы предпосылки и направления модификации парадигмы управления и приобретение управленческим учетом стратегического характера. Охарактеризованы направления реализации стратегии устойчивого развития в контексте отображения процессов

и результатов с точки зрения их влияния на показатели деятельности предприятия. Обоснована зависимость управленческого учета от системы управления и соответствие его функциональных задач потребностям стратегического управления. Рассмотрены содержание и составляющие концепций управленческого учета, которые позволяют интегрировать управленческий учет в систему стратегического управления. Раскрыты направления модификации задач управленческого учета обусловленные изменением информационных потребностей системы управления. Сгруппированы основные задачи обеспечения учетной информации экологически-социального характера и выделены последствия принятия управленческих решений. Проанализированы основные группы инструментария стратегического управленческого учета, комплексное использование которых позволяет решать задачи любой сложности и обеспечить информацией все направления управления, задач учетной информации экологически-социального характера и последствия принятия управленческих решений. Предложено этапы процесса принятия управленческих решений в системе управления на основе концепции устойчивого развития. Доказано, что в современных условиях применения принципов устойчивого развития трансформация управленческого учета происходит в стратегическом направлении инновационного и интеллектуального управления.

Ключевые слова: устойчивое развитие, стратегический управленческий учет, эколого-экономическое направление, социально-экономическое направление, сбалансированная экономика, инструментарий управленческого учета, процесс принятия управленческих решений.

Inna Afanasieva, Candidate of Economic Sciences

(Associate Professor, Associate Professor, Department of Accounting and Auditing, National Aviation University)

Alexander Rozmyslov, Candidate of Economic Sciences,

(Associate Professor, Associate Professor, Department of Accounting and Taxation, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University)

CURRENT TRENDS OF MANAGEMENT ACCOUNTING TRANSFORMATION

The essential characteristics of management accounting focused on strategic management of the enterprise are considered. The modern directions of development of the management system, the balance of which is carried out in the ecological-economic and socio-economic directions, are characterized. Based on the essential characteristics, the dependence of management accounting on the functions and tasks of the management system is substantiated. Prerequisites and directions of modification of management paradigm and acquisition of strategic accounting by management accounting are characterized. The directions of realization of strategy of sustainable development in the context of reflection of processes and results from the point of view of their influence on indicators of activity of the enterprise are characterized. The dependence of management accounting on the management system and the compliance of its functional tasks with the needs of strategic management are substantiated. The content and components of management accounting concepts that allow to integrate management accounting into the system of strategic management are considered. It is proved that the modification of management accounting tasks is characterized by a change in the information needs of the management system. The main tasks of providing accounting information of ecological and social nature are grouped and the consequences of management decisions are highlighted. The main groups of strategic management accounting tools are analyzed, the complex use of which allows to perform tasks of any complexity and provide information to all areas of management. tasks of accounting information of ecological and social nature and the consequences of management decisions.

The stages of the management decision-making process in the management system based on the concept of sustainable development are proposed. It is proved that in modern conditions of application of the principles of sustainable development the transformation of management accounting takes place in the strategic direction of innovative and intellectual management.

Keywords: sustainable development, strategic management accounting, ecological and economic direction, socio-economic direction, balanced economy, management accounting tools, management decision-making process.